

ביטוח סיעוד

תוכנית ביטוח סיעוד אושרה בכנסת ב-1980 במסגרת חוק הביטוח הלאומי והפעלתה החלה באפריל 1988. ביטוח סיעוד נועד לאפשר לקשישים להמשיך ולחיות במסגרת הקהילה זמן ממושך ככל האפשר, באמצעות מתן טיפול אישי לאלה מהם הזקוקים לעזרה בתפקוד היומיומי או להשגחה, ובכך לסייע למשפחות המטפלות בהם. החוק חל על כל מי שמבוטח בביטוח זיקנה ושאינם, על עקרות בית (נשים נשואות שאינן עובדות מחוץ לביתן) ועל עולים חדשים שאינם מבוטחים בביטוח זיקנה ושאינם.

גמלת סיעוד – כללי

לגמלת סיעוד זכאי כל תושב ישראל בגיל הזכאות¹ המתגורר בקהילה (בביתו, אצל בן משפחה, בדירה מוגן או במחלקה לעצמאים או לתשושים במוסד סיעודי), אם הוא מוגבל בתפקודו הפיזי או הקוגניטיבי והוא עומד במבחן הכנסות על-פי התקנות. מי ששוהה במחלקה סיעודית, במחלקה לתשושי נפש, בבית חולים גריאטרי, או במוסד שרוב הוצאות האחזקה בו ממומנות בידי גוף ציבורי, אינו זכאי לגמלה. במבחן ההכנסות נבחנות הכנסות הקשיש וכן הזוג בלבד.

החוק מבחין בין מקבלי גמלה בכסף מבחירה (ראו להלן) לבין מקבלי גמלה בכסף משום שאי אפשר לספק להם שירות (גמלה בעין). לראשונים נערך מבחן הכנסות הזהה למבחן הנערך למקבלי גמלה בעין, ולאחרונים נבחנת גם הכנסת בן המשפחה המטפל בו ומתגורר עימו.

גמלת הסיעוד היא בדרך כלל גמלה בעין – אינה משולמת בכסף, אלא ניתנת כשירותים בידי ארגונים שהמוסד משלם להם בעבור שירותים אלה: טיפול אישי או השגחה בבית, הסעה וטיפול אישי במרכז יום, אספקת מוצרי ספיגה, שירותי מכבסה ומימון שימוש במשדרי מצוקה. מיוני 2014 הזכאים לגמלה בכסף יכולים לקבל שירותים נוספים כחלק מהגמלה בכסף.

1 גיל הזכאות לגמלת סיעוד הוא גיל הפרישה: לנשים – 62 עד אוגוסט 2017 ולאחר מכן עולה בהדרגה ל-64, לגברים – 67.

■ מבחן תלות

מבחן התלות (ADL) מעריך באיזו מידה האדם זקוק לסיוע הזולת בביצוע פעולות היומיום הבסיסיות: רחצה, הלבשה, ניידות (תנועה בבית והימנעות מנפילות), טיפול בהפרשות ואכילה (כולל היכולת לחמם מזון ושתייה). במבחן התלות נבדק גם הצורך בהשגחה בשל פגיעה ביכולת הקוגניטיבית, הידרדרות בבריאות הנפשית או בשל מצב פיזי. את מבחן התלות עושות מעריכות מקצועיות² – אחיות, מרפאות בעיסוק ופיזיותרפיסטיות העוברות הכשרה מתאימה.

מי שמלאו לו 90 שנים יכול להיבדק במבחן התלות בידי רופא מומחה בגריאטריה במסגרת עבודתו הציבורית או במרפאתו או בבית התובע.

רמות הגמלה

בינואר 2007 נקבעו שלוש רמות של גמלת סיעוד, שמוותאמות לשלוש רמות תלות: גמלה בשיעור 91% מקצבת נכות מלאה ליחיד – למימון 9.75 שעות טיפול ביתי בשבוע, 150% ל-16 שעות ו-168% ל-18 שעות טיפול ביתי בשבוע. מיוני 2016, בני 90 ויותר הזכאים לגמלה ברמה הבינונית מקבלים אותה ברמה הגבוהה, ומי שזכאי לגמלה ברמה הבינונית זכאי אוטומטית בהגיעו לגיל 90 לגמלה ברמה הגבוהה.

מיולי 2016 רמות הסיעוד מוגדרות במונחי **יחידות שירות** (שעות טיפול סיעוד שבועיות). בפועל, ההגדרה החדשה לא שינתה את היקף הזכאות בביטוח סיעוד, אלא נועדה לעגן בחוק את ערכי הגמלה במונחים של שעות טיפול. שירותים אחרים הניתנים במסגרת גמלת הסיעוד מוגדרים גם הם במונחים של יחידות שירות והם מופחתים ממספר שעות הטיפול בבית לפי ערך של יחידות השירות.

עם המעבר להגדרה כיחידות שירות, הגמלה בכסף מוגדרת כמספר יחידות השירות ברמת הגמלה בעין (שירותים) המקבילה, כפול תעריף השעה המשולם לחברות פרטיות (תעריף גבוה קצת יותר מהתעריף המשולם למלכ"רים בשל כללי מיסוי). המשמעות היא ששווי הגמלה בכסף הוא כ-80% מהשווי הכספי של הגמלה המסופקת באמצעות חברות סיעוד פרטיות, ויותר מ-80% מזו המסופקת באמצעות חברות סיעוד שהן מלכ"רים. בשני המקרים – חברות פרטיות או מלכ"רים – הזכאים מקבלים שירותים באותו ההיקף. הגמלאות בכסף מתעדכנות לפי תעריף שעת טיפול בבית שמספקות החברות הפרטיות (לדוגמה עדכון שכר המינימום).

■ מבחן הכנסות

תובע יחיד זכאי לגמלת סיעוד מלאה לפי רמת התלות שנקבעה, אם הכנסותיו אינן עולות על השכר הממוצע (9,673 ש"ח בשנת 2017), ולמחצית הגמלה – אם הכנסותיו גבוהות מהשכר הממוצע ועד 1.5 פעמים השכר הממוצע. אם הכנסותיו גבוהות מ-1.5 פעמים השכר הממוצע הוא אינו זכאי לגמלה. **תובע שיש לו בן זוג** זכאי לגמלה מלאה כאשר הכנסותיהם המשותפות

2 הרוב המכריע של המעריכות הן נשים ולכן נקטנו בפרק לשון נקבה.

ביטוח סיעוד

אינן עולות על 1.5 פעמים השכר הממוצע, ולמחצית הגמלה אם הכנסותיו גבוהות מ-1.5 פעמים השכר הממוצע ועד 2.25 פעמים השכר הממוצע. זוג שהכנסותיו יותר מ-2.25 פעמים אינו זכאי לגמלת סיעוד. כאשר שני בני הזוג מגישים תביעה לגמלה, הכנסתם המשותפת מחולקת לשניים ומבחן הכנסות נעשה לכל אחד מהם כאילו היו יחידים.

בינואר 2017 עודכן שוויין של יחידות השירות בשיעור של כ-3.7% לאור העלייה בתעריפים לחברות הסיעוד, ובדצמבר 2017 – בכ-5.2% (מספר יחידות השירות נותר בעינו).

מקבלי גמלת סיעוד ברמה הבינונית והגבוהה המעסיקים עובד ישראלי ואין להם היתר בתוקף להעסקת עובד לא ישראלי, זכאים לתוספת של שלוש שעות וארבע שעות בהתאמה (ומחצית מכך אם הכנסותיהם גבוהות).

■ זכאות זמנית

כאשר צפוי שיפור בתפקוד (למשל לאחר ניתוח החלפת מפרק הירך או לאחר אירוע מוחי שאירע זמן קצר לפני הבדיקה), ניתנת גמלה זמנית לשישה חודשים. בני 80 ויותר נבדקים מחדש בסמוך לתום התקופה. לבני פחות מ-80 הזכאות מסתיימת בתום התקופה ללא בדיקה, אלא אם כן ביקשו להיבדק. בדומה לגמלה הקבועה, גם הגמלה הזמנית מתחילה ב-1 בחודש שלאחר הגשת התביעה.

מי שהשתחררו מאשפוז בבית חולים, בדרך כלל בשל בעיות אורתופדיות או ניתוחים, ולא היו זכאים בעבר לגמלת סיעוד, יכולים לתבוע ולקבל גמלה לחודשיים על-פי מסמכים רפואיים או על-פי מבחן תלות. הזכאות במקרה כזה מתחילה בסמוך למועד הגשת התביעה, גם במהלך החודש. בשונה מזכאות זמנית רגילה, גמלה זו ניתנת כאשר צפוי שיפור ניכר בטווח הקצר, ולכן לא נעשית בדיקת תלות נוספת בתום תקופת הזכאות. מי שסבור שתפקודו לא השתפר רשאי להגיש תביעה שוב בכל עת, גם בתקופת הזכאות לגמלה קצרת המועד.

שינויי חקיקה ושינויים מנהליים**■ הרחבת תקופת הזכאות בעת אשפוז**

תקופת הזכאות במקרה של אשפוז בבית חולים הורחבה ל-30 הימים הראשונים של האשפוז במקום 14 עד כה (מפברואר 2017).

■ זכאות לגמלה גם במוסד סיעודי

קשישים במוסד סיעודי הנמצאים במחלקה ועצמאים או תשושים במוסד סיעודי שרוב הוצאות אחזקתם אינן ממומנות בידי גוף ציבורי (משרדי ממשלה, רשויות מקומיות וכדומה), עשויים אף הם להיות זכאים לגמלת סיעוד (ממאי 2017).

■ תביעה לפני אשפוז או בעת אשפוז

ממאי 2017 אפשר להגיש תביעה לגמלת סיעוד גם לפני אשפוז או במהלכו בגין ניתוח שנעשה בתוך חודש ימים מיום הגשת התביעה. הזכאות תיקבע על בסיס מסמכים רפואיים או לפי הערכת תלות בבית לאחר האשפוז. במקרים אלה לא נעשות בדיקות תלות בעת האשפוז. אם ההחלטה על זכאות מתקבלת בעת האשפוז, אפשר להתחיל ולספק את שירותי הסיעוד ב-30 הימים הראשונים לאשפוז.

■ רפורמה בביטוח סיעוד: שש רמות גמלה והרחבת הזכאות לגמלה בכסף

במרץ 2018 התקבלה הרפורמה בתוכנית ביטוח סיעוד בחוק הביטוח הלאומי, ולפיה יהיו מעתה שש רמות לגמלה ותורחב האפשרות לקבל את כולה או חלקה בכסף. עד כה, חלוקת רמות הגמלה לפי ניקוד התלות הוגדרה בנוהל פנימי של הביטוח הלאומי. בדוח זה מוצגים עיקרי הרפורמה ובדוח הבא היא תוצג במלואה.

- **לגמלת סיעוד** יהיו שש רמות במקום שלוש עד כה – מ-5.5 או 9 יחידות שירות עד 30 למעסיקי מטפלות ישראליות ו-26 יחידות למעסיקי מטפלות זרות (כיום טווח היחידות הוא 9.75 עד 22).
- **ברמה 1** יהיה אפשר לבחור בין 5.5 יחידות שירות בכסף (בשווי הכספי המלא של יחידות השירות בעין ולא 80% מהן כפי שהיה עד כה) ושירותים כולל טיפול אישי בבית, לבין 9 יחידות של שירותים בלבד, ללא טיפול אישי בבית; **רמה 2**: 10 יחידות שירות, הן למעסיקים של זרות והן למעסיקים של ישראליות; **רמה 3**: 14 יחידות שירות למעסיקי זרות ו-17 למעסיקי ישראליות; **רמה 4**: 18 למעסיקי זרות ו-21 למעסיקי ישראליות; **רמה 5**: 22 למעסיקי זרות ו-26 למעסיקי ישראליות; **רמה 6**: 22 למעסיקי זרות ו-30 למעסיקי ישראליות.
- בכל אחת מהרמות 2-6 יהיה אפשר להמיר עד כשליש מהשעות לכסף בכפוף לתנאים שהוגדרו בחוק. שווי יחידת שירות בכסף יהיה, כמו כיום, 80% מערך יחידת שירות בעין.
- המעבר לכמה מן הרמות החדשות ייעשה בשלושה שלבים: מנובמבר 2018 עד דצמבר 2019, מינואר 2020 עד דצמבר 2020, ומינואר 2021. לדוגמה, זכאים ברמה 5 המעסיקים מטפלות זרות, המקבלים כיום 18 יחידות שירות, יקבלו בשלב הראשון 14 יחידות, בשני – 21 ובשלישי 22.
- טווח הניקוד המזכה בגמלות עוגן בחוק. רמות הגמלה החדשות מחזקות את הקשר בין רמת תלות לבין רמת גמלה בזכות הקטנת טווח הניקוד בכל רמה. כמו כן, ברמות החדשות מובטח כי זכאים המוגדרים בודדים יקבלו רמה אחת גבוהה יותר מהזכאים באותה רמה שאינם בודדים, מתוך הכרה בכך שהם זקוקים הרבה יותר לעזרה בתשלום.
- מי שהיו זכאים לגמלת סיעוד ערב כניסת הרפורמה לתוקף יקבלו את הגמלה הגבוהה מבין שתי המערכות (הישנה והחדשה). מי שצפויים לקבל פחות יחידות שירות, לא ייפגעו ויוסיפו לקבל את רמת הזכאות הקיימת.

תביעות לגמלה ובקשות להחמרה

■ תביעות לגמלה

מספר התביעות לגמלת סיעוד (כולל תביעות שטיפולן לא הסתיים) עלה ב-2017 ב-5.6% לעומת 2016 והגיע ל-90.6 אלף; 40.4% בהן היו תביעות ראשונות ו-59.6% תביעות חוזרות (לוח 1). מספר התביעות הראשונות עלה ב-8.9% ויותר ממחציתן אושרו. מספר התביעות החוזרות עלה ב-3.5%, כ-40% בהן אושרו.

לוח 1: תביעות שהוגשו, תביעות שאושרו, תביעות ראשונות ותביעות חוזרות*, 2013-2017

שנה	סה"כ תביעות (מספרים מוחלטים)	גידול שנתי (%)	תביעות שאושרו (%)	תביעות ראשונות שאושרו (%)	תביעות חוזרות (%)	תביעות חוזרות שאושרו (%)
2013	83,088	2.9	44.4	53.4	59.3	38.2
2014	82,996	-0.1	43.0	51.6	60.4	37.4
2015	85,356	2.8	43.1	52.1	61.0	37.4
2016	85,730	0.4	46.1	55.3	60.8	40.3
2017	90,563	5.6	48.5	57.4	59.6	42.5

* מוצגות תביעות בהחלטת זכאות ראשונה. סך התביעות אינו כולל תביעות של מי שנפטרו או מי שזכאותם מושהית, אך כולל תביעות שטיפולן לא הסתיים. שיעורי התביעות לפי תוצאותיהן כוללים רק תביעות שטיפולן הסתיים.

שיעור תביעות הסרק³ של מי שלא היו זכאים לגמלה לפני הגשת התביעה בכלל התביעות שנעשתה בהן הערכת תלות (כולל לפי מסמכים) ירד במעט, מ-32.2% ב-2016 ל-31.5% ב-2017. שיעור המקבלים 2.5 נקודות (סף הזכאות לגמלה) עלה בין שתי השנים מ-22.0% ל-25.8%, בין היתר בעקבות הגידול בהערכות על-פי מסמכים⁴ (המסלול המהיר). שיעור תביעות הסרק בתביעות ראשונות נותר באותה רמה, 26.0%, ובתביעות חוזרות ירד מ-36.6% ל-35.2%. שיעור המקבלים 2.5 נקודות בתביעות ראשונות עלה מ-23.8% ל-30.1%, ובתביעות חוזרות עלה מ-20.8% ל-22.8%.

■ בקשות להחמרה

זכאים ברמות הגמלה הנמוכה והבינונית הסבורים שתלותם בזולת גברה במידה המחייבת להעלות את רמת הגמלה, יכולים להגיש בקשה להחמרה. מספר הבקשות להחמרה ב-2017 היה גדול בכ-6% ממספרן בכל אחת מהשנים 2013-2016, שבהן מספרן היה יציב (לוח 2).

3 תביעות שהתקבל בהן ציון 0 או 0.5 בחלק של ה-ADL במבחן התלות ולא נקבע צורך בהשגחה. ראו סקירה שנתית 2011, עמ' 125.

4 רוב הזכאים המקבלים את רמת הגמלה הנמוכה ב"מסלול מהיר" מקבלים 2.5 נקודות.

בכמחצית מהמקרים הגמלה לא שונתה ובמחציתם הועלתה. בפחות מ-1% מהמקרים הוחלט להפחית את הגמלה או לבטלה.

לוח 2: בקשות להחמרה ותוצאותיהן*, 2013-2017

שנה	סה"כ בקשות להחמרה (מספרים מוחלטים)	גידול שנתי (%)	הגמלה הוגדלה (%)	הגמלה לא שונתה (%)	הגמלה הופחתה (%)	הגמלה בוטלה (%)	סך הכל (%)
2013	39,767	3.7	45.8	53.0	0.4	0.8	100.0
2014	39,424	-0.9	47.0	51.7	0.4	0.9	100.0
2015	39,202	-0.6	48.7	50.1	0.4	0.8	100.0
2016	39,760	1.4	49.6	49.6	0.2	0.5	100.0
2017	41,997	5.6	49.7	49.7	0.2	0.4	100.0

* סך הבקשות אינו כולל בקשות של מי שנפטרו, עברו למוסד השולל גמלה או מי שזכאותם מושהית, אך כולל בקשות שטיפולן לא הסתיים. שיעורי הבקשות לפי תוצאותיהן כוללים רק בקשות שטיפולן הסתיים.

בדיקות תלות

רוב בדיקות התלות לגמלת סיעוד נעשות על ידי מעריכות על-פי הסכם בינן לבין הביטוח הלאומי. המעריכות הן ברובן אחיות (ומיעוטן פיזיותרפיסטיות ומרפאות בעיסוק) והן אינן עובדות המוסד. הן פועלות לפי הנחיות הבדיקה של הביטוח הלאומי אך אוטונומיות בביצוע הבדיקות.

בשנים 2008-2016, בעקבות ביקורת ציבורית וכדי להקל על התובעים, נוספו עוד שלושה ערוצים לבדיקת התלות: (א) לבני 90 ויותר – בדיקה בידי רופאים מומחים בגריאטריה במסגרת עבודתם במגזר הציבורי (למשל קופות חולים ובתי חולים ציבוריים); (ב) פנייה לוועדה מייעצת (שנקראה בעבר ועדת ערר) שבה רופאים ואחיות, כדי לערער על החלטות שהתקבלו; (ג) הערכה לפי מסמכים רפואיים (**המסלול המהיר**) – המתקבלת בידי עובדות הביטוח הלאומי שהן מעריכות מנוסות וגם מפקחות על מבחני ההערכה.

מספרן של בדיקות התלות גדל בין השנים 2007 ו-2017 ב-17.2% (לוח 3). גידול זה נובע בחלקו מהגידול במספר הקשישים ובמספר הקשישים הסיעודיים ובחלקו מהעלייה במודעות לבדיקות ובעקבותיה לבקשות להיבדק.

מספר הבדיקות על ידי מעריכות גדל בכ-2.1 אלף, גידול של 1.8% בלבד בין שתי השנים. חלקן של הבדיקות בידי מעריכות ירד מ-100.0% ב-2007 ל-86.8% ב-2017, אך הן עדיין מהוות את חלק הארי של הערכות התלות. חלקן של ההערכות על-פי מסמכים גדל בהתמדה עם הרחבת ערוץ זה, מ-1.2% ב-2011 ל-9.0% ב-2017.

לוח 3: בדיקות התלות לפי סוג הבדיקה⁽¹⁾, 2007-2017

שנה	מעריכות ⁽²⁾	רופאים ⁽³⁾ *	ועדות ערר או ועדות מייעצות ⁽⁴⁾	מסמכים	סך הכל	שינוי לעומת השנה הקודמת (%)	מעריכות כאחוז מסך הכל (%)
2007	119,273	0	0	0	119,273	9.3	100.00
2008	117,213	54	0	0	117,267	-1.7	99.95
2009	117,290	446	473	0	118,209	0.8	99.22
2010	119,107	918	3,243	0	123,268	4.3	96.62
2011	113,350	1,728	4,783	1,431	121,292	-1.6	93.45
2012	117,751	2,182	4,230	2,936	127,099	4.8	92.65
2013	118,619	2,211	4,939	2,524	128,293	0.9	92.46
2014	118,162	2,405	4,328	2,518	127,413	-0.7	92.74
2015	123,954	2,132	4,688	2,615	133,389	4.7	92.93
2016	121,567	2,234	4,735	8,051	136,587	2.4	89.00
2017	123,256	2,004	4,377	12,711	142,348	4.2	86.59

(1) לפי מועד הבדיקה (מעריכות/רופאים) או אישור הערר או החלטת פקידת התביעות (מסמכים).

(2) רק בדיקות שהושלמו.

(3) רק בדיקות שהוגשו עם טופס התביעה.

(4) עררים שהתקבלו או נדחו אך לא עררים שבוטלו או שהטיפול בהם הופסק. עררים שהוחזרו לדיון

בעקבות החלטות של בתי הדין לעבודה נספרו כחדשים.

מספר הזכאים

מספר הזכאים לגמלת סיעוד הוסיף לגדול ב-2017 והגיע ל-169.3 אלף בממוצע חודשי – גידול של 3.3% לעומת 2016 (לוח 4). בין השנים 1991 ל-2017 גדל המספר פי 5.4 למרות העלאת גיל הזכאות. זהו שיעור גידול הגבוה יותר מהגידול במספר הקשישים באותה התקופה, והוא נובע בין היתר מעליית המודעות לגמלה ומשיעור מיצוי הזכות לקבלה.

שיעור הזכאים לגמלה בקרב כלל הקשישים באוכלוסייה עלה מכ-6% בשנים הראשונות להפעלת החוק עד שיא של 17.6% ב-2012, ומאז ירד ל-17.0% ב-2014 ול-16.1% ב-2017 (לפי אומדן). הגורמים לירידה הם הגידול המואץ בשנים האחרונות במספר הקשישים הצעירים יותר (בני 60+ שהגיעו לגיל פרישה) ובחלקם היחסי בכלל הקשישים, וכן העובדה שהם אינם זקוקים לגמלה בהיותם בריאים ומתפקדים היטב.

לוח 4: זכאים לגמלת סיעוד, קשישים בישראל ושיעור הכיסוי, 2017-2013

שנה	זכאים לגמלת סיעוד ⁽¹⁾		קשישים בישראל ⁽²⁾		שיעור הכיסוי ⁽³⁾ (%)
	מספרים (אלפים)	גידול שנתי (%)	מספרים (אלפים)	גידול שנתי (%)	
2013	156.2	2.7	895.4	3.9	17.4
2014	159.2	1.9	934.3	4.3	17.0
2015	160.5	0.8	972.7	4.1	16.5
2016	164.0	2.2	1,008.4	3.7	16.3
2017	169.3	3.3	⁽⁴⁾ 1,048.7	4.0	16.1

(1) ממוצע חודשי.

(2) הנתונים לשנים 2017-2013 הם לגברים בני 67 ויותר ונשים בנות 62 ויותר, לפי נתוני הלמ"ס.

(3) מספר הזכאים לגמלה כאחוז ממספר הקשישים.

(4) אומדן.

תיבה 1: שהות במערכת סיעוד – מעקב אחר זכאים חדשים ב-2010 בשנים 2011-2017

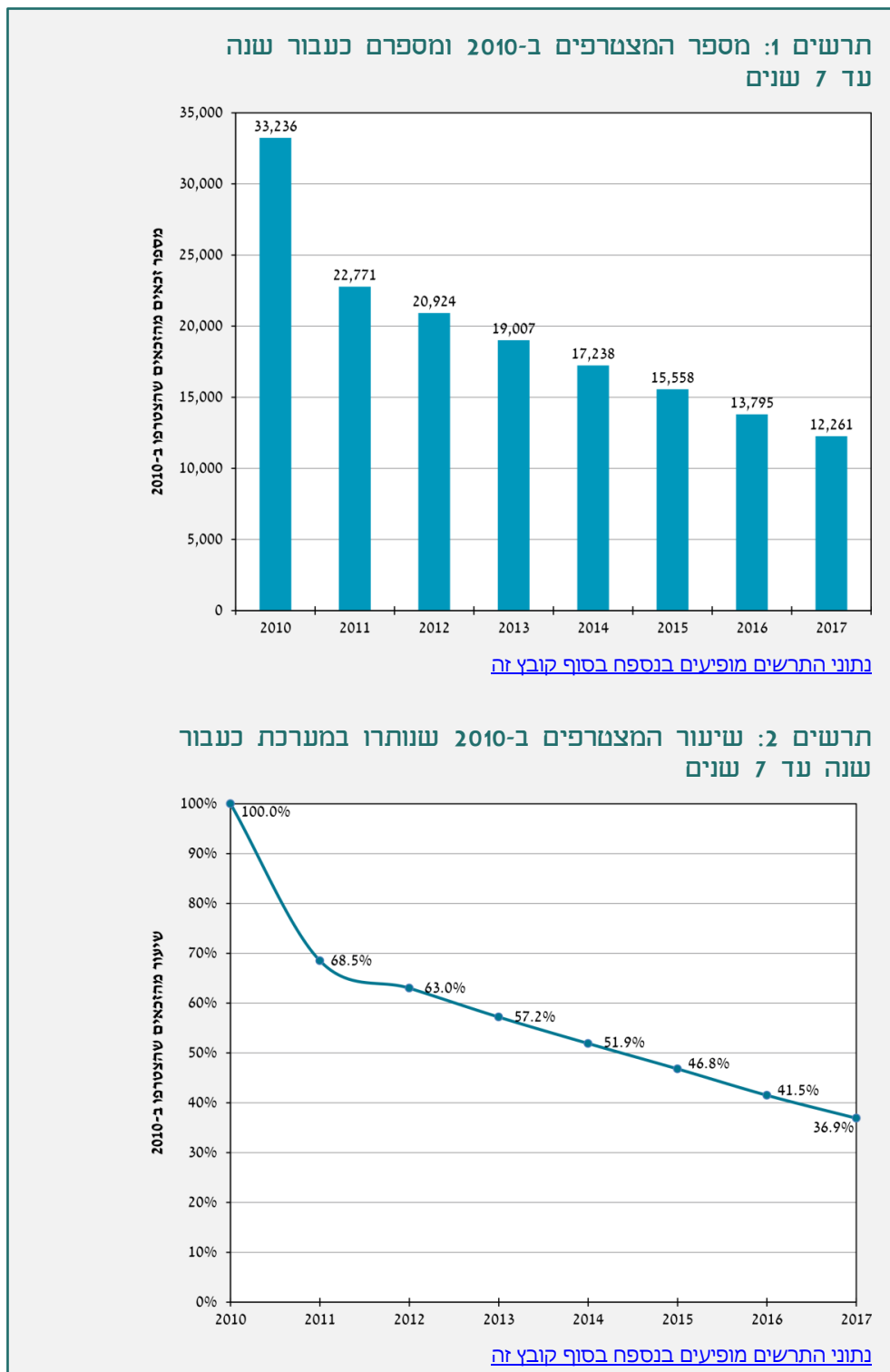
ב-2010 הצטרפו למקבלי גמלת סיעוד 33,236 זכאים חדשים¹ (26,274 ברמה הנמוכה, 3,438 ברמה הבינונית, ו-3,074 ברמה הגבוהה). בשנים שלאחר מכן, 2011-2017, נעשה מעקב אחר מצטרפים אלה: האם הם נשארו זכאים לגמלה גם כעבור שנה, ועד 7 שנים מיום שהצטרפו, ואם כן – באיזו רמה. משך השהות במערכת סיעוד והתפלגות הזכאים לפי רמת הגמלה משפיעים על התקציב הנדרש לביטוח סיעוד. אמנם חלקם של המצטרפים ב-2010 ירד במהלך השנים בעוד המספר הכולל של הזכאים מדי חודש עלה, אך ככל שהם שהו במערכת זמן רב יותר, נמצא שחלקם בקרב מקבלי הרמות הגבוהות גדל.

בחלוף שנה, רק 68.5% מן המצטרפים ב-2010 נותרו זכאים (22,771 איש). עם הזמן מספרם פחת והלך, וכעבור 7 שנים (84 חודשים), ב-2017, רק קצת יותר משליש נותרו במערכת (12,261 איש). תרשימים 1-2 מציגים את מספר הזכאים ושיעורם כעבור 12, 24, 36 חודשים וכן הלאה עד 2017. ככל שחולף הזמן, כך הסבירות שאדם יישאר זכאי פוחתת, אך הסבירות לרמת גמלה גבוהה יותר דווקא עולה, בגלל ההזדקנות והעלייה במידת התלות בזולת² (תרשימים 3).

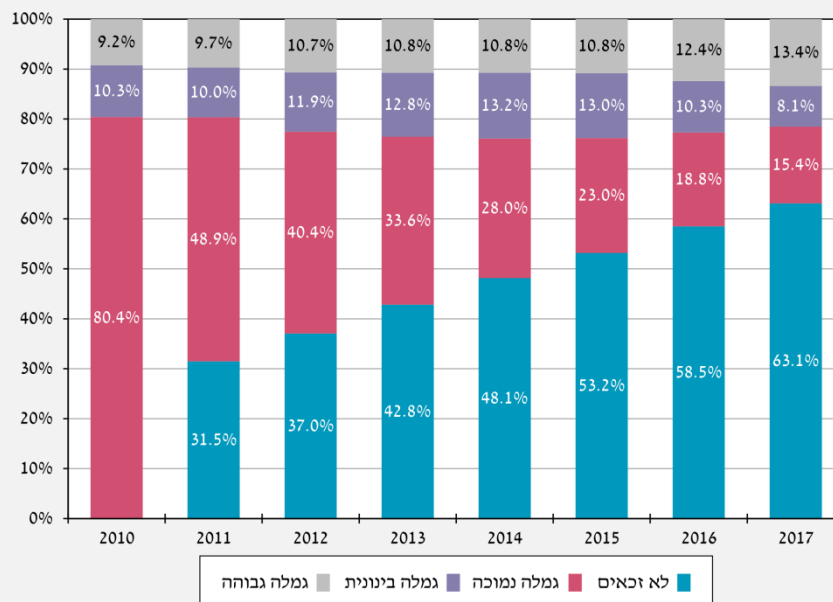
1 זכאים חדשים: מי שבשנת 2010 קיבלו לראשונה גמלת סיעוד או שחלפו ארבעה חודשים לפחות מהפעם האחרונה שבה קיבלו גמלה (זכאי יכול היה להיחשב כזכאי חדש לעניין זה פעם אחת לכל היותר).

2 אפשר לקבל גמלה גבוהה יותר גם אם הזכאי הופך לבודד לפי ההגדרות (גר בגפו; בן הזוג נחשב לתלוי, למשל הוא מקבל גמלת סיעוד; בן הזוג בן 90 או יותר).

ביטוח סיעוד

תרשים 3: שיעור המצטרפים ב-2010 שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי זכאות ורמת הגמלה בשנים אלה

[נתוני התרשים מופיעים בנספח בסוף קובץ זה](#)

מיוני 2016, בני 90 או יותר הזכאים לגמלה הבינונית, מקבלים את הגמלה הגבוהה. עובדה זו מסבירה את הירידה בחלקם של מקבלי גמלה בינונית ב-2016-2017 ואת העלייה החדה יותר במקבלי הגמלה הגבוהה לעומת שנים קודמות.

אם נחבר את מספרי המקבלים בשתי הרמות הגבוהות, נראה שכמעט 60% מן הנותרים כעבור 7 שנים היו זכאים לאחת מהרמות האלה לעומת פחות מ-20% בעת ההצטרפות.

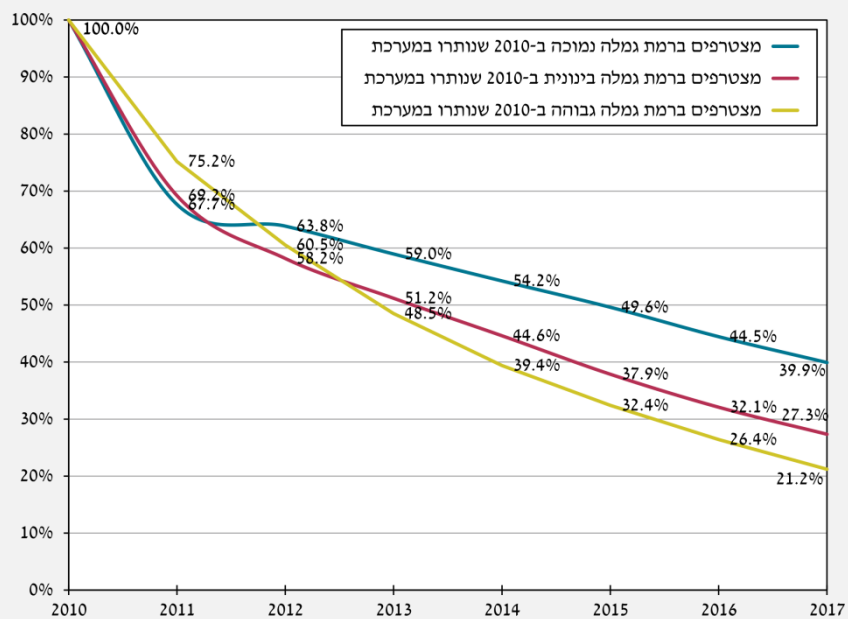
השוואה לאורך זמן בין שלוש קבוצות המצטרפים ב-2010 (מקבלי גמלה נמוכה, בינונית וגבוהה) מעלה כצפוי, כי שיעור מקבלי הגמלה הנמוכה בהם שנותרו במערכת כעבור 7 שנים, היה גבוה משיעורי המקבלים ברמה הבינונית והגבוהה: 39.9%, 27.3% ו-21.2% בהתאמה (תרשים 4). בקרב המצטרפים ברמה הנמוכה שנותרו במערכת כעבור 7 שנים, יותר ממחצית היו באחת משתי הרמות הגבוהות ופחות ממחצית נותרו ברמה הנמוכה (תרשים 5).

בקרב המצטרפים ברמה הבינונית שנותרו במערכת כעבור 7 שנים, כ-40% נותרו ברמה זו ועוד כ-40% עברו לרמה הגבוהה (חלקם בשל המעבר האוטומטי של בני 90 ויותר מהרמה הבינונית לרמה הגבוהה, ממאי 2016) (תרשים 6). כ-17% עברו בשנה הראשונה לרמה הנמוכה – מי שקיבלו עם הצטרפותם גמלה זמנית שהוחלפה לקבועה ברמה הנמוכה.

ביטוח סיעוד

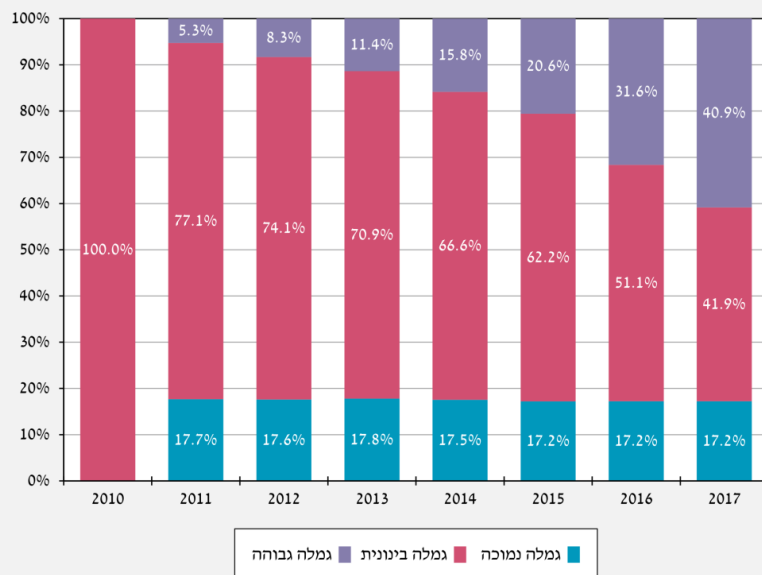
בקרב המצטרפים ברמה הגבוהה שנותרו במערכת כעבור 7 שנים, כ-90% נותרו ברמה זו (תרשים 7). פחות מ-10% עברו בשנה הראשונה לרמות הבינונית או הנמוכה – אלה היו מי שקיבלו עם הצטרפותם גמלה זמנית, שהוחלפה לקבועה ברמה נמוכה יותר.

תרשים 4: שיעור המצטרפים ב-2010 שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי רמת הגמלה בעת ההצטרפות

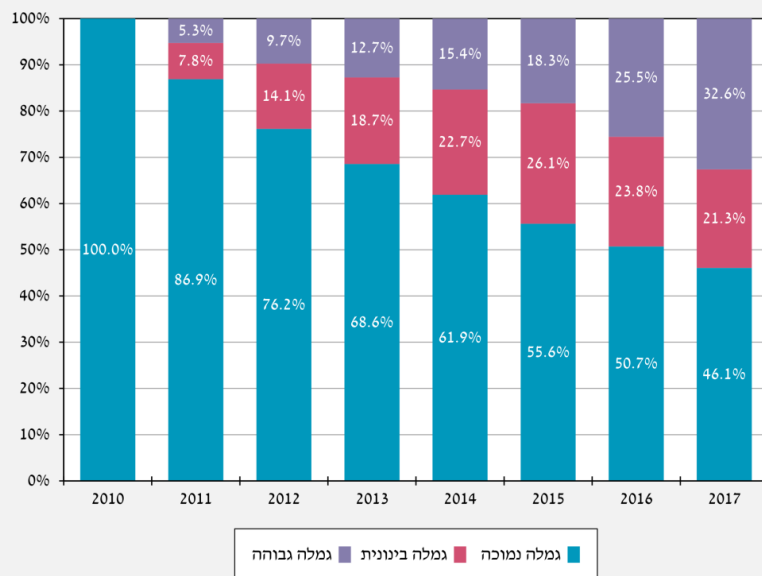
[נתוני התרשים מופיעים בנספח בסוף קובץ זה](#)

תרשים 5: שיעור המצטרפים ברמה הנמוכה שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי רמת הגמלה בשנים אלה

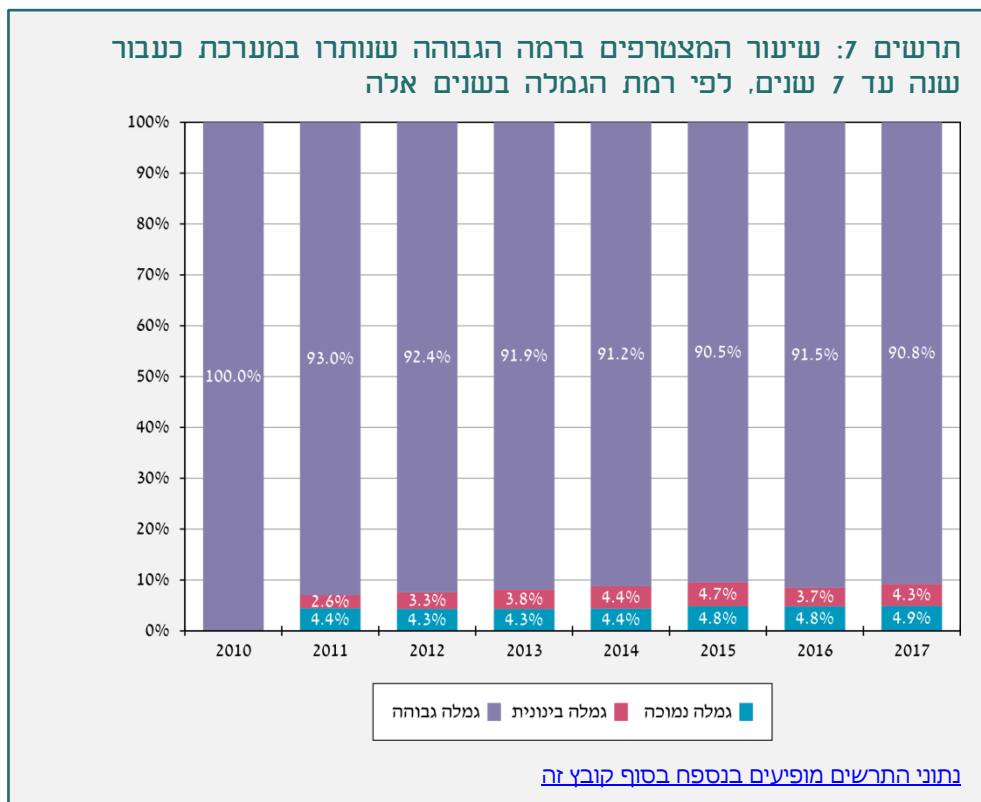
[נתוני התרשים מופיעים בנספח בסוף קובץ זה](#)

תרשים 6: שיעור המצטרפים ברמה הבינונית שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי רמת הגמלה בשנים אלה

[נתוני התרשים מופיעים בנספח בסוף קובץ זה](#)

ביטוח סיעוד

מאפייני הזכאים

■ מין, גיל והרכב משפחה

נשים מהוות את רוב הזכאים לגמלת סיעוד – 69.9%, ושיעורן בכלל הזכאים ירד במעט לעומת 2016 (לוח 5).

המגמה של הזדקנות מקבלי הגמלה נמשכת: בדומה ל-2016, גם ב-2017 הגידול העיקרי במספר הזכאים היה בקרב בני 85 ויותר, שחלקם בסך המקבלים עלה מ-43.7% ל-44.2% (לעומת פחות משליש ב-2001), בעוד שחלקם של בני 84 או פחות יורד בהתמדה.

ב-2017 נשמרה היציבות בהרכב המשפחה בהשוואה ל-2016: כמעט מחצית מן הזכאים מתגוררים בגפם, שניים מכל חמישה מתגוררים עם בן זוג, ואחד מכל עשרה מתגורר עם מישהו אחר – בדרך כלל בן או בת.

■ ותק בארץ

היציבות בין 2016 ל-2017 נשמרה גם בנוגע לוותק בארץ: חלקם של מי שעלו לאחר 1989 בכלל הזכאים נותר כ-25%, וחלקם של מי שעלו לאחר 1999 עלה מ-4.2% ל-4.4%.

משרד האוצר מממן באופן חלקי את גמלת הסיעוד למי שעלו לישראל בגיל 62 או יותר במסגרת סעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי. בשנים האחרונות קטן חלקה היחסי של קבוצה זו בכלל הזכאים: מספרם הממוצע בחודש ירד בכ-800, ושיעורם בממוצע חודשי ירד בין 2016 ל-2017 מ-17.2% ל-16.2%.

■ רמת הגמלה

לוח 5: זכאים לגמלת סיעוד לפי מאפייני דמוגרפיה ורמת הגמלה (ממוצע חודשי), 2017

מאפיינים	מספרים מוחלטים	אחוזים
סך הכל	169,308	100.0
מין		
גברים	50,918	30.1
נשים	118,390	69.9
גיל		
עד 64*	1,150	0.7
69-65	7,080	4.2
74-70	15,362	9.1
79-75	28,427	16.8
84-80	42,504	25.1
89-85	42,228	24.9
94-90	25,215	14.9
99-95	6,322	3.7
+100	1,020	0.6
הרכב משפחה		
מתגוררים בגפם	83,006	49.0
מתגוררים עם בן זוג	69,826	41.2
מתגוררים עם בניהם או עם אחרים	16,476	9.7
ותק בישראל		
ותיקים	126,548	74.7
עולים** - סך הכל	42,760	25.3
מזה: עלו אחרי 1999	7,502	4.4
מקור מימון הגמלה		
ביטוח לאומי	141,883	83.8
אוצר המדינה	27,425	
רמת הגמלה		
נמוכה (9.75 יחידות שירות)	83,468	49.3
בינונית (16 יחידות שירות)	31,070	18.4
גבוהה (18 יחידות שירות)	54,770	32.3
זכאות לתוספת		
3 יחידות שירות	20,832	***67.0
4 יחידות שירות	25,170	***46.0

* נשים בלבד.
 ** מי שעלו לישראל מ-1990.
 *** כאחוז מכלל הזכאים ברמת הגמלה.

ביטוח סיעוד

עם הזדקנות אוכלוסיית הזכאים נמשכה המגמה של שינוי בהרכב הזכאים לפי רמת הגמלה, שבאה לידי ביטוי גם ב-2017: משקלם של מקבלי גמלה ברמה הנמוכה ירד, מ-51.1% (בשבעת החודשים האחרונים של 2016)⁵ ל-49.3%, ושל המקבלים ברמה הגבוהה עלה, מ-31.9% (בשבעת החודשים האחרונים של 2016) ל-32.3%. שיעור הזכאים ברמה הגבוהה עלה מ-31.4% ל-32.3% וברמה הבינונית נותר 18.4%. חלקם של הזכאים ברמת הגמלה הנמוכה הוסיף לרדת ב-2017 ל-49.3%.

במאוס 2009 נוספו שעות טיפול לזכאים המעסיקים מטפלת ישראלית. בהשוואה לשבעת החודשים האחרונים של 2016,⁶ שיעור הזכאים לתוספת של 3 שעות עלה במעט ב-2017 (מ-66.7% ל-67.0%), ושיעור הזכאים לתוספת של 4 שעות ירד מעט (ל-46.0% מ-46.3%). בשתי הקבוצות גדל מספר הזכאים הממוצע לחודש בין שתי התקופות – מקבלי תוספת של 3 שעות בכ-500, ושל 4 שעות בכ-1,100.

גמלה בכסף

מאוקטובר 2015, מקבלי גמלה יכולים לבחור בגמלה בכסף אם הם מקבלים את הטיפול שישה ימים בשבוע, 12 שעות ביממה לפחות והמטפל אינו קרוב משפחה, או שהשירותים שהם זקוקים להם אינם זמינים או שאי-אפשר לספקם במועדים הנקובים בחוק. זכאים אלה יכולים לשוב ולקבל גמלה בעין בכל עת שירצו.

שווי הגמלה בכסף הוא 80% משווי הגמלה בעין המחושבת ביחידות שירות. ערך היחידה לחישוב הגמלה בכסף הוא ממוצע לא משוקלל של ערך שעה הניתן לגוף שאינו מלכ"ר. ערך זה מוכפל במספר יחידות שבועיות וב-4.3 (שבועות בחודש בממוצע)⁷. הזכאים יכולים לקבל שירותי סיעוד נוספים, ואז משווי גמלתם המלאה מנוכה שווי השירותים הנוספים ומההפרש מופחתים 20%.

הוועדה המקומית המקצועית קובעת את תוכנית הטיפול (אילו שירותים יסופקו ומי יספקם) ובודקת שהשירותים אכן מסופקים או קובעת שאין שירותים זמינים בעבור אותו קשיש.

הוועדה רשאית שלא להיענות לבקשה לקבל גמלה בכסף אם היא סבורה שהזכאי ומשפחתו אינם כשירים להשתמש בכסף למטרות שנועד אליהן, ואף לקבוע האם המטפל מתאים והאם השירותים הניתנים מספקים. הוועדה יכולה לשלול תשלום גמלה בכסף ולחייב לקבל גמלה בעין.

5 הנתונים הם לשבעת החודשים האחרונים של 2016, משום שמיוני 2016 בני 90 או יותר המקבלים גמלה ברמה הבינונית זכאים לרמה הגבוהה.

6 ראו הערה 5.

7 הפער בין ערכי הגמלה סיעוד בעין לערכה בכסף נובע מהעלויות החלות על חברות סיעוד שיחידים אינם נדרשים להן (תשלום מע"מ ועלויות העסקת בעלי מקצוע כגון עובדים סוציאליים).

■ מקבלי גמלה בכסף

בדצמבר 2017 3.2% מכלל הזכאים (3,992 איש) קיבלו גמלה בכסף. 85.1% בהם בחרו בה (3,397 איש), (85.1%) והיתר 14.9% (595) קיבלו אותה בהעדר שירותים זמינים. רוב הבוחרים (93.4%) נמנו עם הזכאים לאחת משתי רמות הגמלה הגבוהות המעסיקים מטפלת זרה – הקבוצה הפוטנציאלית העיקרית. 7.7% מקבוצה זו בחרו בגמלה בכסף לעומת 6.6% בדצמבר 2016 (לוח 6).

5.6% מן הבוחרים בגמלה בכסף בדצמבר 2017 (189 אנשים) קיבלו גמלה ברמה הנמוכה, 20.5% (696) ברמה הבינונית ו-73.9% (2,512) ברמה הגבוהה (לעומת 127, 589 ו-1,985 בהתאמה בדצמבר 2016). רק לכ-1% בהם לא היה היתר בתוקף להעסקת מטפלת זרה.

לוח 6: נתונים נבחרים על מקבלי גמלת סיעוד בכסף, דצמבר 2017

מהם: מקבלים גם שירותים		מקבלי גמלה בכסף		מקבלי גמלה בכסף – סך הכל
אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים מכלל הזכאים*	סה"כ מספרים מוחלטים	
22.0	877	2.3	3,992	מקבלי גמלה בכסף – סך הכל
22.5	766	2.0	3,397	בחרו בגמלה
18.7	111	0.3	595	קיבלו בהעדר אפשרות לטיפול בבית
23.2	737	7.7**	3,174	זכאים ברמות הגבוהות עם היתר למטפלת זרה

* כלל הזכאים לגמלת סיעוד – 173,011.
** מתוך כלל הקבוצה – 41,423.

תיבה 2: ניצולי שואה הזכאים לגמלת סיעוד

בדצמבר 2017, 80,515 מ-173,011 הזכאים לגמלת סיעוד (46.5%) היו מוכרים על ידי הרשות לזכויות ניצולי השואה במשרד האוצר¹ לפי הפגשה בין נתונים שהעביר משרד האוצר לביטוח לאומי. תיבה זו נציג נתונים המשווים בין זכאים שהם ניצולי שואה לשאר הזכאים בדצמבר 2017.

נשים היוו 69.2% מן הזכאים ניצולי השואה לעומת 70.5% – חלקן בקרב שאר הזכאים. גם חלקם של המבוגרים יותר היה גדול יותר: כרבע היו בני 90 ויותר לעומת כשביעית בקרב שאר הזכאים (לוח 1).

1 ניצולי השואה כוללים נפגעי רדיפות אנטישמיות במרוקו, באלג'יריה ובעיראק.

ביטוח סיעוד

לוח 1: זכאים לגמלת סיעוד – ניצולי שואה ושאינם ניצולי שואה, לפי גיל, דצמבר 2017

קבוצת גיל	ניצולי שואה	לא ניצולי שואה	כלל הזכאים
עד 74	1.3%	25.8%	14.4%
75-79	15.4%	17.2%	16.4%
80-84	27.9%	22.9%	25.2%
85-89	30.8%	19.7%	24.9%
90-94	19.3%	10.8%	14.8%
95-99	4.8%	3.0%	3.8%
+100	0.5%	0.6%	0.6%
סך הכל	100.0%	100.0%	100.0%
גיל ממוצע	85.90	81.24	83.41
גיל חציוני	85.75	81.67	83.75

התפלגות הגילאים השונה בשתי הקבוצות משפיעה על התפלגות רמות הגמלה בהן: ככל שאדם מבוגר יותר, כך צפוי שרמת התלות שלו בזולת או הצורך בהשגחה יהיו גבוהים יותר ולכן גם רמת הגמלה גבוהה יותר (שכיחות מחלות דמנטיות עולה עם הגיל). ואכן, 55.4% מן הזכאים ניצולי השואה קיבלו את אחת משתי הרמות הגבוהות לעומת 47.7% מהזכאים האחרים (לוח 2). גם לשיעור הגבוה יותר של בני 90 ויותר בקרב ניצולי השואה יש השפעה על השיעור הגבוה יותר של הזכאים לגמלה הגבוהה בקרבם (מיוני 2016, זכאים ברמה הבינונית מקבלים אוטומטית בהגיעם לגיל 90 את הגמלה הגבוהה).

לוח 2: זכאים ניצולי שואה ושאינם ניצולי שואה, לפי רמת הגמלה, דצמבר 2017

רמת הגמלה	סך הכל		ניצולי שואה		לא ניצולי שואה	
	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים	מספרים מוחלטים	אחוזים
סך הכל	173,011	100.0	80,515	100.0	92,496	100.0
נמוכה	84,320	48.7	35,929	44.6	48,391	52.3
בינונית	31,822	18.4	15,051	18.7	16,771	18.1
גבוהה	56,869	32.9	29,535	36.7	27,334	29.6

6.3% מהזכאים ניצולי שואה קיבלו בדצמבר 2017 מחצית הגמלה בהשוואה ל-7.8% מן הזכאים האחרים. בהתאם, ולפי מבחן ההכנסות האחרון שנערך לכל זכאי, 31.7% מניצולי השואה היו זכאים להשלמת הכנסה בקצבת זיקנה לעומת 29.9% מן האחרים, ול-29.7% בהם היה היתר להעסקת מטפלת זרה בהשוואה ל-22.4% מהזכאים האחרים. בכל רמות הגמלה שיעורי המעסיקים מטפלת זרה בקרב ניצולי השואה היו גבוהים מהשיעורים בקרב הזכאים האחרים (לוח 3). אפשר להסביר הבדלים אלה בהבדל בין שיעור ניצולי השואה שהתגוררו בגפם לעומת שאר הזכאים – שיעור זה גבוה

יותר בכל רמות הגמלה ובממוצע מגיע ל-53.1% אצל ניצולי שואה לעומת 45.1% אצל מי שאינם כאלה.

לוח 3: זכאים ניצולי שואה ושאינם ניצולי שואה בעלי היתר להעסקת מטפלת זרה, לפי רמת הגמלה (אחוזים), דצמבר 2017

רמת הגמלה	ניצולי שואה	לא ניצולי שואה	סך הכל
נמוכה - מחצית	14.0	10.8	12.0
בינונית - מחצית	52.9	49.2	50.7
גבוהה - מחצית	71.9	70.6	71.2
נמוכה מלאה	3.6	2.9	3.2
בינונית מלאה	36.0	27.2	31.5
גבוהה מלאה	55.9	49.8	53.0

כמעט כל הזכאים, כ-97%, קיבלו גמלה בעין (שירותים) והיתר קיבלו גמלה בכסף או שילוב של שתי הגמלאות.

בקרוב מקבלי גמלה בעין בלבד, אין הבדל בין שתי הקבוצות (ניצולי שואה ואחרים) בשיעור המקבלים טיפול אישי בבית (לוח 4). שירותים נוספים קיבלו 33.0% מניצולי השואה לעומת 29.0% מן האחרים. שיעורי המשתמשים בשירותים נוספים בקרב ניצולי השואה היו גבוהים יותר.

לוח 4: שימוש בשירותים על ידי מקבלי גמלה בעין – ניצולי שואה ואחרים, לפי סוג השירות, דצמבר 2017

סוג השירות	ניצולי שואה	לא ניצולי שואה	סך הכל
סה"כ מקבלי גמלה בעין בלבד*	78,341	89,521	167,862
טיפול אישי בבית	99.4%	99.1%	99.2%
טיפול אישי במרכז יום	7.5%	6.8%	7.1%
מוצרי ספיגה	20.7%	17.5%	19.0%
משדר מצוקה	10.7%	9.7%	10.1%
שירותי כביסה	0.2%	0.2%	0.2%
קהילה תומכת	0.1%	0.2%	0.1%
שירותים שאינם טיפול אישי בבית	33.0%	29.0%	30.9%
טיפול אישי בבית כטיפול יחיד	67.0%	71.1%	69.1%

* לא נכללו מקבלי גמלה בכסף ומי שסירבו לקבל שירותים שהוצעו להם.

ביטוח סיעוד

אספקת שירותי הסיעוד

שירותי הסיעוד מסופקים באמצעות חברות לשירותי סיעוד על-פי הסכם ביניהן לבין הביטוח הלאומי. בסוף 2009 פורסמו התוצאות של המכרז האחרון ושמות הספקים המורשים.

ב-2017 פעלו 115 ספקי שירותים – 48 מלכ"רים ו-67 חברות פרטיות, והם סיפקו כ-8.836 מיליון שעות טיפול במוצע לחודש – 74.5% בהן בידי חברות פרטיות ו-25.5% בידי מלכ"רים (לוח 7). מספר שעות הטיפול בבית גדל בין 2016 ל-2017 ב-3.4% במוצע לחודש: של חברות פרטיות ב-4.1% ושל מלכ"רים ב-1.5%.

לוח 7: שעות טיפול אישי שסופקו לפי סוג הספק (ממוצע חודשי),
2017-2016

הספק	מספר השעות (מיליונים)		אחוזים	
	2017	2016	2017	2016
סך הכל	8.836	8.543	100.0	100.0
ארגון פרטי	6.583	6.322	74.5	74.0
מלכ"ר	2.253	2.220	25.5	26.0

כמעט כל הזכאים (ללא המסרבים) קיבלו טיפול בבית על-ידי מטפלת, 7.0% קיבלו טיפול במרכז יום, 18.9% קיבלו מוצרי ספיגה ו-10.0% קיבלו משדר מצוקה⁸ (לוח 8). 69.5% מן המקבלים טיפול בבית קיבלו אותו כפריט יחיד והשאר קיבלו עם שירותים אחרים.

לוח 8: מקבלי שירותי סיעוד לפי סוג השירות, דצמבר 2017*

סוג השירות	מספר המקבלים	אחוז המקבלים	
		מסך מקבלי הגמלה	כפריט יחיד בכלל המקבלים שירות זה
סך הכל**	232,952	-	-
טיפול אישי בבית	170,542	99.2	69.5
טיפול אישי במרכז יום	12,053	7.0	5.2
מוצרי ספיגה	32,554	18.9	0.3
משדר מצוקה	17,256	10.0	0.5
שירותי מכבסה	357	0.2	2.0
קהילה תומכת (תוכנית ניסיונית)	190	0.1	0.0

* זכאי יכול לקבל יותר מסוג שירות אחד, לכן כלל המקבלים בלוח גדול ממספר מקבלי הגמלה (ללא המסרבים לקבל שירותים) בדצמבר 2017 – 171,854.

** עד 2013 פורסם הנתון על מספר האספקות של השירותים השונים, כלומר זכאי שקיבל שני סוגי שירות נספר כשני זכאים. מ-2014 מוצג מספר המקבלים כך שזכאי המקבל יותר מסוג אחד נספר פעם אחת בלבד.

8 ללא המסרבים לקבל שירותים, כולל מקבלי גמלה בכסף ומקבלי גמלה בכסף ושירותים.

היקף התשלומים

מלבד מימון הגמלאות, חוק הביטוח הלאומי מחייב תשלום בעבור תחומים נוספים הקשורים בביטוח סיעוד. 15% מהתקבולים השנתיים מוקצבים למשרד הבריאות ו-15% למשרד הרווחה והשירותים החברתיים למימון הגדלת מספר המאושפזים במוסדות. משרד הבריאות מנצל בדרך כלל את מלוא ההקצבה אך משרד הרווחה אינו מנצל כלל בשנים האחרונות. מימון נוסף מועבר לקרן לפיתוח שירותים בקהילה ובמוסדות לקשישים. ההוצאה לענף סיעוד כוללת גם הוצאות מנהליות לתפעול התוכנית כגון תשלומים לחברי ועדות מקומיות ותשלומים למבחני תלות.

הסכום הכולל למימון ביטוח סיעוד הגיע ב-2017 לכ-6.35 מיליארד ש"ח (במחירי 2017): כ-6.1 מיליארד ש"ח לשירותים לזכאים והיתר לפיתוח שירותים בקהילה ובמוסדות ולמבחני תלות (לוח 9). כ-73 מיליון ש"ח הועברו למשרדי הבריאות והרווחה בעבור הגדלת מספר המאושפזים במוסדות סיעודיים, וכ-120 מיליון ש"ח למשרד הרווחה, לקופות החולים, להכנת תוכניות טיפול לזכאים ולבקרה על הפעלתן, ולמעריכות לביצוע מבחני תלות.

לוח 9: התשלומים בביטוח סיעוד לפי סוג התשלום (מיליוני ש"ח, מחירי 2017), 2013-2017

שנה	סך הכל	גמלאות סיעוד	העברה לגורמי חוץ*	פיתוח שירותים	מאושפזים במוסדות סיעוד	על חשבון הסכמים עם משרד האוצר	תשלומים מינהליים לגורמי חוץ**
2013	5,025.6	4,783.8	101.3	30.7	106.5	3.3	-
2014	5,233.0	4,973.4	103.2	33.1	119.4	3.9	-
2015	5,573.6	5,300.9	111.3	36.3	119.9	5.2	-
2016	5,850.4	5,623.9	114.3	36.0	66.5	6.5	3.1
2017	6,344.1	6,098.8	120.1	43.5	73.2	5.3	3.3

* העברות למשרד הרווחה והשירותים החברתיים ולקופת חולים כללית להכנת תוכניות טיפול והעברות למבחני תלות.
 ** כולל סיוע משפטי ומחקרים.

ב-2017 עלו ריאלית התשלומים במסגרת ביטוח סיעוד והתשלומים לגמלאות ב-8.4% לעומת 2016. לגידול זה כמה סיבות: הגידול במספר הזכאים היה גבוה מהגידול ב-2016 (לוח 4); מספר הזכאים לגמלה הגבוהה ביותר עלה (בהם בני 90 ויותר ברמה הבינונית שקיבלו את הרמה הגבוהה במשך כל השנה ולא רק 7 חודשים כב-2016); התשלומים לגמלאות בעין עלו בעקבות העלייה בשכר המינימום בינואר ובדצמבר 2017. שיעור העלייה גדל בין שתי השנים:

ביטוח סיעוד

ערכה של הגמלה הממוצעת עלה ריאלית ב-2017 בשיעור של 5.0%, לעומת עלייה ריאלית של 3.8% ב-2016.⁹

9 עד 2015, גמלה ממוצעת חושבה כממוצע של הגמלאות שקיבלו הזכאים כפי שנקבעו בחוק כאחוזים מקצבת נכות מלאה ליחיד. מ-2016 ערכה של גמלה ממוצעת הוא הערך המתקבל מחלוקה של סך ההוצאה השנתית בפועל לגמלאות סיעוד במספר הזכאים במהלך השנה (ממוצע הזכאים החודשי כפול 12).

נספח: נתוני התרשימים ולוחות

נתוני תיבה 1 – תרשים 1: מספר המצטרפים ב-2010 ומספרם כעבור שנה עד 7 שנים

שנה	זכאים שנותרו מתוך הזכאים שהצטרפו למערכת סיעוד ב-2010
2010	33,236
2011	22,771
2012	20,924
2013	19,007
2014	17,238
2015	15,558
2016	13,795
2017	12,261

נתוני תיבה 1 – תרשים 2: שיעור המצטרפים ב-2010 שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים

שנה	שיעור זכאים שנותרו מתוך הזכאים שהצטרפו למערכת סיעוד ב-2010
2010	100.0%
2011	68.5%
2012	63.0%
2013	57.2%
2014	51.9%
2015	46.8%
2016	41.5%
2017	36.9%

ביטוח סיעוד

נתוני תיבה 1 – תרשים 3: שיעור המצטרפים ב-2010 שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי זכאות ורמת הגמלה בשנים אלה

שנה	לא זכאים	גמלה נמוכה	גמלה בינונית	גמלה גבוהה
2010	0.0%	80.4%	10.3%	9.2%
2011	31.5%	48.9%	10.0%	9.7%
2012	37.0%	40.4%	11.9%	10.7%
2013	42.8%	33.6%	12.8%	10.8%
2014	48.1%	28.0%	13.2%	10.8%
2015	53.2%	23.0%	13.0%	10.8%
2016	58.5%	18.8%	10.3%	12.4%
2017	63.1%	15.4%	8.1%	13.4%

נתוני תיבה 1 – תרשים 4: שיעור המצטרפים ב-2010 שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי רמת הגמלה בעת ההצטרפות

שנה	מצטרפים ברמת גמלה נמוכה ב-2010 שנותרו במערכת	מצטרפים ברמת גמלה בינונית ב-2010 שנותרו במערכת	מצטרפים ברמת גמלה גבוהה ב-2010 שנותרו במערכת
2010	100.0%	100.0%	100.0%
2011	67.7%	69.2%	75.2%
2012	63.8%	58.2%	60.5%
2013	59.0%	51.2%	48.5%
2014	54.2%	44.6%	39.4%
2015	49.6%	37.9%	32.4%
2016	44.5%	32.1%	26.4%
2017	39.9%	27.3%	21.2%

נתוני תיבה 1 – תרשים 5: שיעור המצטרפים ברמה הנמוכה שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי רמת הגמלה בשנים אלה

שנה	רמת הגימלה		
	גמלה גבוהה	גמלה בינונית	גמלה נמוכה
2010	0.0%	100.0%	0.0%
2011	5.3%	77.1%	17.7%
2012	8.3%	74.1%	17.6%
2013	11.4%	70.9%	17.8%
2014	15.8%	66.6%	17.5%
2015	20.6%	62.2%	17.2%
2016	31.6%	51.1%	17.2%
2017	40.9%	41.9%	17.2%

נתוני תיבה 1 – תרשים 6: שיעור המצטרפים ברמה הבינונית שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי רמת הגמלה בשנים אלה

שנה	רמת הגימלה		
	גמלה גבוהה	גמלה בינונית	גמלה נמוכה
2010	0.0%	0.0%	100.0%
2011	5.3%	7.8%	86.9%
2012	9.7%	14.1%	76.2%
2013	12.7%	18.7%	68.6%
2014	15.4%	22.7%	61.9%
2015	18.3%	26.1%	55.6%
2016	25.5%	23.8%	50.7%
2017	32.6%	21.3%	46.1%

ביטוח סיעוד

נתוני תיבה 1 – תרשים 7: שיעור המצטרפים ברמה הגבוהה שנותרו במערכת כעבור שנה עד 7 שנים, לפי רמת הגמלה בשנים אלה

שנה	רמת הגימלה		
	גמלה גבוהה	גמלה בינונית	גמלה נמוכה
2010	100.0%	0.0%	0.0%
2011	93.0%	2.6%	4.4%
2012	92.4%	3.3%	4.3%
2013	91.9%	3.8%	4.3%
2014	91.2%	4.4%	4.4%
2015	90.5%	4.7%	4.8%
2016	91.5%	3.7%	4.8%
2017	90.8%	4.3%	4.9%